
18 - MOCIÓ PRESENTADA PELS GRUPS MUNICIPALS EN COMÚ PODEM I ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, A INSTÀNCIA DE LA SECCIÓ SINDICAL CCOO, PER A LA MILLORA DELS SERVEIS SOCIALS DELS MUNICIPIS DE CATALUNYA.

El Ple de l'Ajuntament, per unanimitat dels/de les 26 regidors/regidores assistents, **aprova** la moció següent:

“Després de més de deu anys de polítiques d'austeritat, de retallades als serveis públics i de patir les greus conseqüències socials, econòmiques i de salut de la pandèmia i de la guerra a Ucraïna, Catalunya es troba en una situació marcada per un fort increment de les desigualtats socials, de la pobresa i la vulnerabilitat de les classes treballadores.

El teixit econòmic s'ha fragilitzat. S'ha produït un encariment inassumible dels preus de l'electricitat, del gas, del petroli i dels productes i béns de primera necessitat. Segons dades de CCOO, l'increment dels preus al consum, a finals del 2022, se situa en un 6,4% i, des del 2008, els salaris han perdut prop d'un 13% de poder adquisitiu.

La crisi de preus i de rendes està tenint un impacte molt gran sobre la qualitat de vida, el benestar i la salut de la ciutadania que s'accentua en funció de la pobresa preexistent a les llars.

Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), en el 2021 el risc de pobresa i d'exclusió social va arribar al 25,9% de la població de Catalunya, un percentatge que, a més a més, té rostre de dona. En el cas dels joves i les criatures, la taxa va arribar fins al 32.6%.

Segons dades extretes de l'avançament de resultats de l'any 2021 de l'informe social elaborat per l'Oficina Tècnica del Pla Local d'Acció Comunitària i Inclusió de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet als Equips Bàsics d'Atenció Social s'han atès més de 10.400 persones, una taxa de cobertura del 8,8% de la població de la nostra ciutat. Aquest percentatge a l'any 2020 va ser del 7'6%.

A Catalunya, prop de 2 milions de persones es troben per sota del llindar de la pobresa i una de cada 6, a l'hivern de 2021, no podia mantenir casa seva a una temperatura adequada. Aquesta situació de precarietat vital està afectant la salut mental de bona part de la ciutadania.

Durant aquests anys s'han disparat en volum i complexitat les problemàtiques socials i econòmiques sense que els poders públics hagin avançat en la planificació de veritables polítiques socials centrades en les necessitats de les persones, provocant l'exclusió econòmica i social d'amplis sectors de la població.

Paral·lelament, la pandèmia ha diversificat i amplificat les vies d'entrada de demandes de la ciutadania provocant la desorganització dels serveis.

Aquesta situació sostinguda en el temps ha desbordat totes les previsions de demanda de recursos bàsics, col·lapsant els centres de serveis socials, que ja es trobaven sense recursos suficients per fer front a les necessitats de la ciutadania.

S'han intensificat i agreujat les dificultats d'un model de serveis socials que feia temps que no acaba de funcionar, amb greus mancances de caràcter estructural, que tenen a veure amb un model preexistent jerarquitzat, reglamentista, assistencialista i burocràtic, caracteritzat per l'escassetat, l'externalització, la manca de control, la no-garantia de recursos i de drets, i la dependència d'entitats privades per a la gestió dels serveis públics destinats a persones en situació de vulnerabilitat o de risc social.

Un model que no considera els serveis socials com a dret, ni disposa d'una porta d'entrada universal com es promulga a la llei. Per contra, tenim un model enfocat a la individualització de les problemàtiques, quan la majoria de les problemàtiques esdevingudes arran de la crisi necessiten de respostes transversals i universals ja que no són problemàtiques individuals sinó que afecten una empobrida població que està patint les mateixes causes (atur, treball i sous precaris, lloguers i hipoteques desorbitades, increment del cost dels subministraments). Un model amb manca de protocols i procediments homogenis i amb circuit confosos, amb una distribució territorial que no respon a criteris de desigualtat social o índexs de pobresa o de vulnerabilitat social.

Els serveis socials han esdevingut serveis subsidiaris d'altres sistemes públics, com ara el d'habitatge, el de garantia d'ingressos, l'educatiu, o l'energètic, que no han articulat els recursos necessaris per atendre les necessitats de la ciutadania. Aquests sistemes han delegat l'atenció de les necessitats als serveis socials municipals que no hi tenen competències ni possibilitat de resposta.

Tots aquests canvis socials en la demanda i necessitats de la ciutadania que s'han anat produint i incrementant, no han estat acompanyats d'una reformulació del model de serveis socials, ni de cap dotació de recursos ni reassignació de professionals del sistema de serveis socials; com tampoc no hi ha hagut una nova adequació i reestructuració dels serveis a les noves realitats emergents. Tampoc s'ha produït l'imprescindible sobre esforç econòmic, ni plans de millora de la gestió i reorganització dels serveis socials als ajuntaments. Ha mancat completament, el suport financer de la Generalitat i l'assumpció de les seves competències i responsabilitats.

Els serveis socials bàsics s'han vist abocats a fer de contenidors de situacions multi problemàtiques i de famílies, persones i col·lectius en situació de risc, a qui no es pot donar resposta amb els recursos existents i les competències del mateix sistema de serveis socials.

Tota aquesta situació de desbordament del sistema ha provocat també el qüestionament de l'exercici professional de les treballadores dels serveis socials. Una part de la població i alguns moviments socials organitzats, amb expectatives poc ajustades a la realitat i amb cert desconeixement de les competències i dels límits en la intervenció dels Serveis Socials, han vist frustrades les seves expectatives d'atenció als col·lectius que representen.

Els serveis socials són percebuts per la ciutadania, com a simples dispensadors, validadors de prestacions i/o tramitadors de recursos econòmics, i són tractats amb un alt grau d'exigència que fa sentir impotents els/les professionals de la intervenció social. Amb freqüència són els i les professionals dels serveis socials qui acaben rebent el malestar i la frustració de les persones que atenen en forma de maltractaments i agressions.

La situació actual dels serveis socials és insostenible, amb un desbordament i un col·lapse dels professionals i dels serveis; amb un important increment de les llistes d'espera i amb una impossibilitat de desenvolupar el treball social individual i comunitari pel qual són competents.

Segons el **“Primer estudio de Salud Psicosocial en los Servicios Sociales de las Administraciones locales”** d'àmbit nacional elaborat per CCOO i el *Consejo General de la Psicología de España* de març de 2022, la salut psicològica de les treballadores i els treballadors dels serveis socials es troba molt afectada. 1 de cada 2 professionals reconeix patir símptomes d'ansietat, depressió i estrès amb un elevat grau d'afectació del la síndrome de burnout.

Segons aquest estudi: “són molts els factors que estan provocant aquesta síndrome: els serveis socials són un cul de sac de tot allò que no assumeixen altres administracions o departaments, cosa que fa que augmentin permanentment les funcions i les tasques de les

persones que hi treballen; tot això afegit a una falta constant de personal a causa de les dificultats en les substitucions dels professionals i/o ràtios totalment obsolets i gens realistes amb la situació que s'està vivint; una exigència cada cop més elevada sobre les seves funcions, sobretot pel que fa als terminis, i la gran burocratització de les tasques que s'afegeix, tot sovint, a una manca de claredat en els rols i les funcions assignades”.

Les càrregues de treball i les responsabilitats de tot el personal han augmentat de forma molt elevada, sense cap tipus de compensació.

L'augment de les baixes per ansietat i estrès entre la plantilla, moltes de les quals no arriben a ser cobertes, disminueix el cost d'efectius disponibles.

La manca continuada d'inversions en infraestructures comporta una manca d'espais adequats i el deteriorament de les instal·lacions i de les condicions de treball i d'atenció a la ciutadania.

La cartera final de serveis a disposició de la ciutadania es redueix imparablement. La qualitat dels serveis ha caigut de manera general. La capacitat dels serveis municipals de donar resposta a les necessitats de la ciutadania ha minvat molt. I tot això, va en detriment de les condicions laborals dels i les professionals.

Des de la Generalitat de Catalunya no s'ha desplegat, en totes les seves possibilitats, la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials. Aquesta llei determina que l'Administració de la Generalitat, els municipis i els altres ens locals de Catalunya són les administracions competents en matèria de serveis socials. A més, els municipis i els altres ens locals poden exercir competències pròpies de l'Administració de la Generalitat per via de delegació, d'encàrrec de gestió o de fórmules de gestió conjunta, sens perjudici de les competències que les lleis els atribueixen.

Al desembre de 2021, tal i com ordena la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials, el Departament de Drets Socials, l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) van subscriure l'acord marc per a la coordinació, cooperació i col·laboració en serveis socials i altres programes 2022-2025 que després es concreta a cada ajuntament i que finança els serveis socials municipals.

Aquest acord, molt discutit pels ajuntaments, és del tot insuficient per fer front a les necessitats socials de la població i no discrimina les dotacions pressupostàries en funció d'indicadors de necessitats sinó per volum de població, creant greus situacions de iniquitat i desigualtat entre els territoris i deteriorant, encara més, la ja greu situació dels serveis socials municipals.

El II Pla Estratègic de Serveis Socials (PESS) 2021-2024, aprovat per ACORD GOV/177/2020, de 29 de desembre que podria apuntar solucions al problema dels serveis socials municipals, encara no ha iniciat la seva implementació.

Per tot això, es proposa al Ple l'adopció dels acords següents:

Instar el govern de la Generalitat de Catalunya

Primer - L'execució del II Pla Estratègic de Serveis Socials (PESS) 2021-2024, aprovat per ACORD GOV/177/2020, de 29 de desembre i convocar de forma immediata la comissió d'implementació i seguiment del Pla.

Segon - La revisió i actualització de la cartera de serveis socials, per donar resposta a les noves i diverses necessitats socials de cada municipi i territori.

Tercer - **La dotació** d'una partida als pressupostos de la Generalitat per garantir la revisió i renegociació urgent dels contractes programa 2022-2025 a fi d'ampliar el finançament dels professionals d'acord amb els costos reals, millorant els preus i mòduls, segons els convenis laborals i ampliant la cobertura dels serveis d'acord amb les necessitats del país i atenent la diversitat territorial i els indicadors de vulnerabilitat, tot garantint l'estabilització del personal que ocupen places estructurals.

Instar els Ajuntaments i entitats supramunicipals dels municipis de Catalunya

Primer - **L'aposta** per la gestió directa i la recuperació dels serveis de la cartera per evitar que empreses privades facin negoci amb les situacions de vulnerabilitat de la població amb un menyspreu cap a les persones vulnerables, a costa, de precaritzar les condicions de treball del conjunt de professionals dels serveis socials establint un pla calendaritzat de la recuperació dels serveis externalitzats.

Segon - **La Implantació** de oficines d'informació, i tràmits que descongestioni dels serveis socials, eliminar les llistes d'espera i agilitzar l'atenció a la ciutadania.

Tercer - **La implementació** de mesures operatives per prevenir les situacions de risc d'agressions que pateixen els i les professionals dels Serveis Socials, garantint la correcta implementació de les avaluacions de riscos psicosocials i aplicant totes les mesures previstes als plans de prevenció derivats de les avaluacions.

Quart - **L'adequació** dels espais de treball i d'atenció a la ciutadania per garantir una atenció digna, confidencial, segura i de qualitat.

Cinquè - **Crear** espais de participació i codecisió amb professionals, sindicats i col·legis professionals, per tal de adaptar les polítiques de serveis socials municipals a les necessitats del territori.

Instar a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Primer - **Afrontar** les necessitats estructurals dels equipaments on s'ubiquen les professionals dels serveis socials per evitar condicions laborals de risc i que permeti la tasca professional amb qualitat. Cal l'obertura de nous equipaments pels serveis socials municipals amb un calendari a curt, mig i llarg termini.

Segon - **Reconèixer** l'esforç del col·lectiu de professionals dels serveis socials responent amb claredat i agilitat a les propostes aportades per les treballadores i els sindicats a la Comissió Tècnica de Serveis Socials.

Tercer - **Implementar** una organització que orientada a la millora de l'estructuració dels recursos, la coordinació i l'atenció amb la finalitat de millorar l'atenció a les famílies per part de les professionals dels serveis socials.

Instar les Diputacions de Catalunya

Primer - **La coordinació** d'un estudi, amb la col·laboració d'ajuntaments, sindicats i col·legis professionals, per determinar l'acompliment de les actuacions de suport i seguiment previstes per la Llei de Serveis Socials, i conèixer la situació real en termes de riscos i efectes dels professionals socials i les mesures adoptades per les administracions per prevenir-los i millorar l'atenció a la ciutadania.

Traslladar els presents acords al Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya, als grups polítics del Parlament de Catalunya, a les entitats municipalistes de Catalunya, als municipis i agrupacions de municipis de Catalunya, als sindicats, a la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i als respectius Col·legis Professionals de les plantilles dels Serveis Socials municipals.

Difondre aquesta moció i els acords als mitjans de comunicació.”